

Stichting Kringloop Centrum Spullenhulp

Jeroen Flamman

Initiatief

Bijna 30 jaar geleden namen een paar inwoners van Soest het initiatief om afval anders te gaan benaderen. Zij startten met beperkte middelen en veel (onbetaalde) inzet een centrum voor kringloop van spullen. Burgers konden daar bruikbare afgedankte spullen brengen die dan weer een nieuwe eigenaar vonden.

De nog betrekkelijk jonge kringloopsector heeft sindsdien een enorme groei doorgemaakt. Bij de Branchevereniging Kringloopbedrijven Nederland zijn rond de 90 bedrijven aangesloten die meer dan 150 winkels in beheer hebben. Ze draaien met een totale omzet die de 100 miljoen gepasseerd is. Ter vergelijking: aan het begin van de jaren negentig bedroeg de omzet nog geen 10 miljoen gulden en in 1997 ging het al om 55 miljoen.

Ook bij Spullenhulp loopt het tegenwoordig elke dag storm. Kopers die regelmatig komen snuffelen en uit zijn op interessante artikelen. En 'brengers', mensen die hun spullen in nog goede staat achterlaten.

Draagvlak en profijtgroepen

Zo'n 30 jaar geleden werden kringloopcentra nog beschouwd als een maatschappelijk randverschijnsel. 'Spullenhulpers' waren alternatievelingen en kringloop werd nog nauwelijks door de maatschappij begrepen. Er ontstond een beeld van winkels met ouwe zoi waar gekke mensen werken. In de jaren '80 echter groeide het milieubewustzijn en ontstond er toenemende aandacht voor het werkloosheidsprobleem. Beide ontwikkelingen vormden een rijke voedingsbodem voor wat thans het kringloopbedrijf heet. Het 'Malle Pietje-*imago*' lijkt inmiddels verdwenen; iedereen is bekend met het begrip kringloop en mensen zijn zich bewuster van hun verantwoordelijkheid voor het milieu.

Kringloopbedrijven leveren een duurzame bijdrage aan een schoon milieu en bieden minder kansrijken op de arbeidsmarkt een functie. De kringloopbedrijven werken daarbij tegenwoordig nauw samen met de gemeenten, die het belang van het bestaan van kringloopcentra onderkennen. Maar hoewel er voor kringloopcentra voldoende draag-

vlak onder de Nederlandse overheid bestaat, is er nog geen sprake van vaststaande regelgeving ten aanzien van kringloopcentra.

Kringloopcentra hebben zich inmiddels ontwikkeld tot warenhuisachtige centra die zich allang niet meer op de onderkant van de samenleving richten. Mensen uit de hogere sociale klassen generen zich er niet voor spullen in kringloopbedrijven aan te schaffen. Het zijn eerder de lagere inkomens die hun gezicht er veel minder laten zien. Hergebruik past in een lifestyle van consumenten die nieuw en oud weten te combineren tot een persoonlijk geheel. Tweedehands moet derhalve trendy zijn en aantrekkelijk voor mensen met geld, de lagere inkomens volgen dan vanzelf.

Spullenhulp Soest ondersteunt naast de winkel-functie ook ideële projecten en organisaties. Zo zijn bijdragen geleverd aan vluchtelingenwerk, het rampenfonds en ook het dierenasiel.

Vrijwilligers

Kringloopmedewerkers zijn veelal mensen die de doelstellingen van het bedrijf steunen. Ongeveer een derde van hen heeft er een betaalde baan (landelijk meer dan 600 mensen), een derde helpt vrijwillig en een derde vindt er via een werkgelegenheidsproject een plaats. De kringloopbedrijven bieden minder kansrijken op de arbeidsmarkt een functie. Voorbeelden daarvan zijn mensen met minimale opleiding, een lichamelijke of geestelijke handicap, reclasserings- en afkickprojecten, et cetera. Het beleid en de organisatie van de kringloopbedrijven is erop gericht deze individuen de voor hen beste plek te bieden. Het klaarstomen voor een functie in het bedrijfsleven is daarbij een van de doelstellingen.

Ook Spullenhulp kan rekenen op de inzet van vrijwilligers, vaste krachten, en een gesubsidieerde krachten. Een kwestie die nu speelt en zorgen baart is neergang in de Nederlandse economie en de politieke geluiden om te korten op gesubsidieerde arbeid.

Organisatie en werkwijze

Spullenhulp is een stichting, een non-profit organisatie die bestaat van de spullen die kosteloos door particulieren en bedrijven worden aangeboden. Spullen die gebracht worden moeten intact zijn. De verscheidenheid is enorm: kleding, huisraad, witgoed, audio/video/hifi, computers, banken/tafels/stoelen, bedden, fietsen, speelgoed, platen en cd's. De winkel wordt elke dag aangevuld met nieuwe spullen, wat mensen snel doet terugkomen. Bijna alles wat aan goederen gebracht wordt komt in de winkel terecht. Als spullen niet snel verkocht worden komt het buiten te staan en worden ze sterk afgeprijsd. Door deze snelle roulatie is het mogelijk de prijzen laag te houden.

Er wordt nauw met de gemeente samengewerkt. Zo kreeg de stichting in 1997 het alleenrecht om textiel, dat zowel huis-aan-huis als in wijkcontainers wordt ingezameld, tegen betaling in ontvangst te nemen. Vanaf begin 1999 is de huis-aan-huis inzameling in handen gekomen van Spullenhulp.

Financiën

De kringloopbedrijven zijn sinds begin jaren negentig sterk geprofessionaliseerd. Ze hebben een vlucht genomen nadat in 1988 de Eerste Afvalnota onder toenmalig milieuminister Nijpels het licht zag, waarbij het scheiden van afval aan de bron gemeengoed werd. Inmiddels halen alle Nederlandse kringloopbedrijven bij de huishoudens jaarlijks ruim 70 ton grof vuil op. Ruim de helft daarvan gaat de kringloopwinkel in, op zoek naar een nieuwe eigenaar.

Ook Spullenhulp Soest heeft een stormachtige groei doorgemaakt. Dit blijkt uit de explosief stijgende omzetten: van vijftien duizend gulden per jaar in 1987 naar meer dan een half miljoen in 1997. Die sterke en snelle uitbreiding van Spullenhulp heeft het kringloopcentrum veranderd en dwingt hen te blijven veranderen, willen ze straks niet achter de feiten aanlopen. Zo bleek de huisvesting van Spullenhulp steeds weer te klein. Kort na het betrekken in het pand aan de Schans moest er alweer een loods bijgebouwd worden.

Ontwikkeling

In het kringloopwerk is de huidige economische teruggang voelbaar. Het aanbod van winkels wordt stap voor stap minder, terwijl de vraag naar goedkope gebruikte spulletjes nog altijd toeneemt. Die neergang van de economie, of de voorbode daarvan, is eigenlijk vorig jaar al ingezet. Dat is nog niet zozeer merkbaar in de omzetcijfers, maar vooral in de aanlevering van gebruikte spullen. Mensen reageren er op nu ze minder geld krijgen of minder

geld dreigen te ontvangen. Ze doen langer met hun bankstel of televisie.

Spullenhulp wil daarom nieuwe activiteiten gaan ontplooiën. Ze wil samenwerken met andere kringloopcentra, met bedrijven en instanties. Er zijn nieuwe, andere deskundigheden nodig om in te spelen op nieuwe mogelijkheden voor hergebruik van materialen en producten. Die kennis is deels aanwezig bij gemeentelijke reinigingsdiensten, maar ook bij bedrijven die bezig zijn op het gebied van afvalverwerking, recycling en hergebruik van materialen.

Maar al die nieuwe ontwikkelingen mogen er niet toe leiden dat de sfeer in de winkel van Spullenhulp verloren gaat. Spullenhulp aan De Schans moet de gezellige sfeer blijven houden die het nu heeft. Het moet een plaats blijven waar vrijwilligers en betaalde krachten samen werken aan een beter milieu. Het moet een werkgemeenschap blijven die ook een plaats biedt aan mensen die misschien in andere bedrijven niet zo makkelijk een plek vinden. En het moet een plek blijven waar 'sociaal' kan worden gewinkeld. De prijzen zullen hoog genoeg moeten zijn om de kosten te dekken. Maar niet hoger, want ook de doelstelling 'winkelen voor een sociale prijs' blijft hoog in het vaandel van Spullenhulp staan.

Dat is de uitdaging voor de komende jaren: doorgaan met de winkel, met de vertrouwde Spullenhulp. En nieuwe activiteiten ontwikkelen: regionaal samenwerken, meedoen in grootschalige activiteiten en apart organiseren van zakelijk en commercieel opgezette activiteiten.

Informatie

Stichting Kringloopcentrum Spullenhulp
De Schans 20
3764 AX Soest
Tel. (035) 601 87 30
E-mail spullenhulp@spullenhulp.nl
Internet www.spullenhulp.nl